

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

“ 09 ” 09 2021 р.

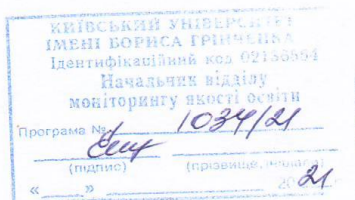
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПОЗИЦІЯ ТА ПОСТАНОВКА ТАНЦЮ

для студентів III курсу

спеціальності
освітньої програми
освітньо-кваліфікаційного рівня

024 Хореографія
Хореографія
молодший спеціаліст

Київ - 2021 рік

Розробник: Ярошевич Володимир Миколайович, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Ярошевич Володимир Миколайович, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «28» серпня 2021 року № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії Романова Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено «04» вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Гейхман Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ («____»). «__» _____ 20__ р.,
протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ («____»). «__» _____ 20__ р.,
протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ («____»). «__» _____ 20__ р.,
протокол №__

(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ («____»). «__» _____ 20__ р.,
протокол №__

(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3,5 /105	
Курс	ІІІ	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	60	45
Аудиторні	30	22
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	21
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розвинення у студентів здатності складати власні композиції різної тематики і жанрів хореографії, композиції концертних номерів як сольних, так і масових відповідно до завдань хореографічного мистецтва, вміння розробляти режисерсько-постановочний план.

Завдання курсу:

- володіння законами композиції танцю та її складових частин, законами драматургії;
- вміння на практиці складати комбінації, етюди, складати танцювальні номери в будь-якому стилі, характері і жанрі за законами композиції та драматургії танцю;
- розвиток самостійності, творчої активності студентів;
- розширення загально-педагогічного і загальнокультурного світогляду студентів;
- формування і удосконалення навичок самостійної роботи з різними джерелами в рамках відповідної тематики, з різноманітним музичним репертуаром;
- розвиток творчих здібностей студентів;
- формування у студентів позитивної мотивації до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності.
- здатність творчо реалізовувати свої ідеї на практиці в нерозривному зв'язку із завданнями хореографічного мистецтва.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

- знати основи законів композиції та постановки хореографічних номерів;
- знати принципи підбору музичного матеріалу до хореографічної постановки;
- володіти методикою створення комбінацій, етюдів;
- знати закони драматургії в хореографії;
- вирізняти стильові особливості в хореографії;
- усвідомлювати стиль і манеру танців різних видів хореографії;
- складати танцювальні етюди, сюжетні і безсюжетні танці;
- аналізувати досвід видатних хореографів-постановників;
- використовувати отриману освіту з композиції та постановки танцю у своїй професійній діяльності керівника танцювального колективу;
- вміти самостійно аналізувати наукову, методичну, психологічну, музичну літературу;
- мати потребу в удосконаленні професійної компетентності, педагогічної та виконавської майстерності.
- нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

У результаті вивчення курсу у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Загальні:

- здатність до аналізу та синтезу;
- здатність до організації і планування;
- базові загальні знання;
- засвоєння основ базових знань з професії;
- розв'язання проблем;
- прийняття рішень;
- навички управління інформацією;
- взаємодія;
- позитивне ставлення до несхожості та інших культур;
- етичні зобов'язання;
- здатність працювати в міждисциплінарній команді;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до навчання;
- лідерські якості;
- розуміння культур та звичаїв інших країн;
- турбота про якість;

- бажання досягти успіху.

Фахові:

- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до здійснення професійної діяльності;
- здатність нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- демонструвати предметну та сучасну базу знань;
- здатність реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;
- готовність застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу;
- здатність розробляти і реалізовувати культурно-просвітницькі програми для різних категорій населення, в тому числі з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність професійно взаємодіяти з учасниками культурно-просвітницької діяльності;
- володіння методами навчання і виховання засобами хореографічного мистецтва;
- володіння теоретичними основами хореографічного мистецтва, професійною термінологією;
- володіння методами, прийомами і практичними навичками роботи у царині хореографічного мистецтва;
- застосування професійно-профільованих знань у хореографічній діяльності (за видами);
- здатність до творчості.
- здатність раціонально організовувати навчальний час в залежності від умов та вимог навчально-виховного процесу;
- здатність аналізувати навчальну літературу, володіння навичками опрацювання змісту навчального матеріалу, вміння робити висновки та узагальнення на основі опрацювання літературних джерел, вміння користуватися періодичними виданнями, здійснення пошуку необхідної педагогічної літератури.
- здатність опрацьовувати додаткову літературу як з питань навчального процесу, так і самоосвіти.

Предметні:

- опанування основами законів композиції та постановки хореографічних номерів;
- опанування основами законів драматургії хореографічних номерів;
- опанування методикою створення етюдів, комбінацій;
- вміння створювати хореографічні номери, враховуючи стилеві особливості в хореографії;
- проектування форм і методів навчання та виховання засобами хореографічного мистецтва;

- здатність ефективно використовувати у практичній діяльності форми, методи, засоби хореографічного виховання і навчання;
- здійснення музично-теоретичного, історико-стильового, технічно-виконавського аналізу постановочного хореографічного матеріалу;
- усвідомлення важливості знання базової хореографічної термінології, її значення, здатність грамотно використовувати її в постановці номеру.
- демонструвати предметну та сучасну базу знань;
- спроможність до високохудожнього виконання хореографічних творів різних видів хореографії;
- демонстрація вмінь постановки танцювальних комбінацій та етюдів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план

п/п	Тематика змістових модулів	Всього год.	Аудиторні		Модульний контроль	Самостійна робота
			Лекції	Практичні		

Змістовий модуль № 1. Місце хореографічного тексту в композиційному плані хореографічної постановки

1	Взаємозв'язок хореографічного тексту з музикою	2	2	-	-	-
2	Герої танцювального номеру та хореографічні образи	6	2	-	-	4
3	Закони композиції. Принципи композиційної побудови	8	2	-	-	6
4	Основні етапи роботи над створенням танцювального номеру	14	-	8	-	6
5	Композиційний план постановки хореографічного номеру	14	-	8	-	6
6	Постановка номеру класичної хореографії	16	-	8	-	6
	Модульний контроль	2	-	-	2	-
	Разом:	60	6	24	2	28

п/п	Тематика змістових модулів	Всього год.	Аудиторні			Самостійна робота
			Лекції	Практичні	Модульний контроль	

Змістовий модуль № 2. Хореографічний образ у драматургічному розвитку хореографічного твору

1	Лексика танцювального номеру	11	2	-	-	9
2	Хореографічний образ у танцювальному номері	10	4	-	-	6
3	Сюжетна та безсюжетна хореографія	14	-	8	-	6
4	Постановка номеру малої форми сучасної хореографії	8	-	8	-	-
	Модульний контроль	2			2	
	Разом:	45	6	16	2	21
	Всього:	105	12	40	4	49

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Місце хореографічного тексту в композиційному плані хореографічної постановки.

Тема 1.Взаємозв'язок хореографічного тексту з музикою.

Образний стиль музики і танцю. Структура музичної мови і пластичний малюнок танцю. Лейтмотив в хореографії. Поліфонія в хореографії. Поліфонія в музиці як розвиток самостійних музичних тем, композиційних побудов в органічному поєднанні цілого.

Основні поняття: стиль, лейтмотив, поліфонія.

Рекомендована література

Основна: 2,4,

Додаткова:1,2

Тема 2. Герої танцювального номеру та хореографічні образи.

Поняття „хореографічного образу” та „образності хореографічної лексики”. Художній образ у хореографії як синтетичне явище. Його складові: соціальна, національна, вікова, професійна належність образу, його характер, світосприйняття та ін. Джерела виникнення задуму для створення хореографічного образу. Взаємозв'язок хореографічного та музичного образу. Залежність вирішення образу від сюжету та ідеї танцювального номеру.

Основні поняття: хореографічний образ, образність хореографічної лексики.

Рекомендована література

Основна: 3,5

Додаткова:1,2

Тема 3.Закони композиції. Принципи композиційної побудови.

Поняття драматургії в літературному та хореографічному жанрах. Закони драматургії (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка) та їх характеристика стосовно використання в хореографії. Графічна побудова хореографічних творів.

Основні поняття: жанр, драматургія, графічна побудова.

Рекомендована література

Основна: 4,5

Додаткова:1,3

Тема 4.Основні етапи роботи над створенням танцювального номеру.

Етапи роботи балетмейстера над постановкою хореографічного твору (виникнення задуму, визначення теми та ідеї танцю, розробка композиційного плану, добір музичного матеріалу, створення танцю, робота з виконавцями (ознайомчий та репетиційний період). Методи постановчої діяльності (постановка танцю за записом, метод реставрації, метод вибору музичних творів, метод співтворчості з композитором). Прийоми розвитку хореографічних постановок (змінa музичного та танцювального темпу, змінa малюнків танцю, змінa кольорової гами, змінa амплітуди рухів, включення трюкових елементів та інше).

Основні поняття: задум, ідея, тема, композиційний план, робота з виконавцями.

Рекомендована література

Основна: 1,4,5

Додаткова:1,2

Тема 5.Композиційний план постановки хореографічного номеру.

Визначення композиції танцю. Складові частини: драматургія (зміст), музика, текст (рухи, пози, жестикуляція, міміка), малюнок (переміщення танцюючих по сцені), різноманітні ракурси. Композиційний план як сюжетно-тематична схема майбутнього хореографічного твору з конкретним завданням композитору, художнику, всій творчій групі. Характеристика образу. Характер музики. Сценарій. Драматургічна побудова танцювальних номерів.

Основні поняття: рухи, пози, жестикуляція, міміка, переміщення танцюючих по сцені, ракурси.

Рекомендована література

Основна: 2,4

Додаткова: 2

Тема 6.Постановка номеру класичної хореографії.

Планування етапів роботи над постановкою номеру класичного танцю. Сюжетні та безсюжетні форми класичного танцю. Виразні засоби класичного танцю. Робота над технікою виконання рухів класичного танцю. Добір музичного матеріалу до постановки.

Основні поняття: класичний танець, виразні засоби класичного танцю.

Рекомендована література

Основна: 3,4

Додаткова:1,3

Змістовий модуль 2. Хореографічний образ у драматургічному розвитку хореографічного твору.

Тема 1.Лексика танцювального номеру.

Танцювальна лексика та композиційна побудова як основа розкриття хореографічного образу. Стильова єдність у вирішенні образу в хореографічному творі. Філософія та глибина образу в сучасній хореографії. Приклади яскравих хореографічних образів створених видатними балетмейстерами минулого та сучасності.

Основні поняття: композиційна побудова, стильова єдність, сучасна хореографія.

Рекомендована література

Основна: 2,4,5

Додаткова: 2

Тема 2.Хореографічний образ у хореографічному номері.

Джерела виникнення задуму для створення хореографічного образу. Взаємозв'язок хореографічного та музичного образу. Залежність вирішення образу від сюжету та ідеї танцювального номера. Своєрідність створення хореографічного образу, зумовлена фізичним навантаженням. Точні часові,

ритмічні, просторові межі при створенні дійового, образного танцю. Злиття техніки танцю, тобто зовнішнього монологу виконавця, з його внутрішнім монологом, його почуттями як необхідні складові створення хореографічного образу.

Основні поняття: хореографічний образ, фізичне навантаження, дійовий танець, техніка танцю.

Рекомендована література

Основна: 2,3,5

Додаткова:1,2

Тема 3. Сюжетна та безсюжетна хореографія.

Сюжет (від франц. *sujet* – предмет) – хід подій, розвиток дії, що намітилась у фабулі. Фабула (від лат. *fibula* – басня, казка) – коротке, послідовне викладення подій, фактів, дії героїв у художньому творі. Сюжетна лінія розкривається у хронологічній або логічній послідовності, простежуються вчинки й стосунки героїв, характери персонажів, суттєві риси життєвого процесу. Для розкриття того чи іншого образу необхідно використати пантоміму, особливо коли героїв декілька.

Безсюжетний танець – танець, в якому відсутній сюжет як послідовне розгортання подій. Безсюжетний танець виражає виключно зміст музики, має більш абстрактний зміст. Більше уваги приділяється хореографічній лексиці та малюнкам. У безсюжетних номерах пантоміма використовується мінімально. Так як танець є абстрактним, то і розкрити свій зміст повинен через логічно використану лексику та малюнки.

Основні поняття: сюжет, фабула, сюжетна лінія, лексика, малюнок.

Рекомендована література

Основна: 4,5

Додаткова:1,2

Тема 4. Постановка номеру малої форми сучасної хореографії.

Хореографічна мініатюра. Сюжет (від франц.) – тема, предмет, перебіг епізодів, розвиток дії. Сюжетний танець. Побудова номерів з урахуванням законів простору і часу.

Основні поняття: хореографічна мініатюра, сюжетний танець, закони простору і часу.

Рекомендована література

Основна:2,3,4,5,

Додаткова:1,2,3

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

		Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	3	3	3	3
2.	Відвідування практичних занять	1	12	12	8	8
3.	Робота на практичних заняттях	10	13	120	8	80
4.	Виконання самостійної роботи	5	5	25	3	15
5.	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		-	185	-	131
	Максимальна кількість балів 5-6 семестр: $185+131=316$					
	Розрахунок коефіцієнта: $316 / 60 = 5,26$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1. Герої танцювального номеру та хореографічні образи (4 год.)

Підготувати повідомлення на тему:

1. Джерела виникнення задуму для створення хореографічного образу.
2. Залежність вирішення образу від сюжету та ідеї танцювального номера.

Тема 2. Закони композиції. Принципи композиційної побудови (6 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Поняття драматургії в літературному та хореографічному жанрах.
2. Графічна побудова хореографічних творів.

Тема 3. Основні етапи роботи над створенням танцювального номеру (6 год.)

Підготувати повідомлення на тему:

1. Методи постановочної діяльності.
2. Етапи роботи балетмейстера над постановкою хореографічного твору.

Тема 4. Композиційний план постановки хореографічного номеру (6 год.)

1. Скласти композиційний план постановки хореографічного номеру народної хореографії.
2. Скласти композиційний план постановки хореографічного номеру сучасної хореографії.

Тема 5. Постановка номеру класичної хореографії (6 год.)

1. Скласти етапи роботи над номером класичної хореографії.
2. Запропонувати види музичного супроводу для постановки танцю класичної хореографії.

Тема 6. Лексика танцювального номеру (9 год.)

Підготувати повідомлення на тему:

1. Танцювальна лексика та композиційна побудова хореографічного номеру.

Тема 7. Хореографічний образ у хореографічному номері (6 год.)

Підготувати повідомлення на тему:

1. Своєрідність створення хореографічного образу.
2. Філософія та глибина образу в сучасній хореографії.

Тема 8. Сюжетна та безсюжетна хореографія (6 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Сюжет як хід подій, розвиток дії у танці.
2. Безсюжетна хореографія як приклад танцювального оформлення пісні.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Максимальна кількість балів за виконану роботу – 5

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання **Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи**

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
20-25	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
15-19	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
10-14	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
1-9	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

6.4. Форма семестрового контролю.

ІІІ курс – екзамен. Форма проведення: комбінована (виконання практичних завдань, відповідь на теоретичні питання). Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: практичне завдання – 20 балів; теоретичне питання – 20 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Перелік теоретичних питань:

1. Дати визначення поняттям: «хореографія», «танець».
2. Схарактеризувати основні види танцю.
3. Схарактеризувати жанри танцю.
4. Дати визначення поняттю «планшет сцени».
5. Схарактеризувати види хореографічних малюнків. Закон сценічної рівноваги.
6. Схарактеризувати виміри та рівні сценічного простору. Точка сприйняття.
7. Дати визначення поняттям: «композиція танцю», «архітектоніка».
8. Проаналізувати драматургію танцювального твору.
9. Визначити поняття: тема, ідея, наскрізна дія хореографічного твору.
10. Проаналізувати графічну побудову хореографічного твору.
11. Схарактеризувати поняття «образ», «художній образ» у хореографічному творі.
12. Проаналізувати значення пантоміми при передачі художнього образу у хореографічному номері.
13. Дати визначення поняттю «хореографічна лексика»
14. Дати характеристику сюжетним та безсюжетним танцям.
15. Проаналізувати психофізичні особливості дітей та їх врахування в постановочній хореографічній роботі.

16. Дати визначення поняттю «хореографічна сюїта».
17. Схарактеризувати поняття «хореографічна мініатюра», її види.
18. Проаналізувати творчу діяльність видатних балетмейстерів – постановників XX ст.
19. Схарактеризувати композиційний план хореографічної постановки.
20. Проаналізувати розподіл учнів на вікові групи в хореографічному колективі.
21. Проаналізувати специфіку створення безсюжетного хореографічного номеру.
22. Проаналізувати роль костюму, бутафорії, аксесуарів у сприйнятті хореографічного образу у танцювальних постановках.
23. Схарактеризувати специфіку хореографічного лібрето.
24. Проаналізувати прийоми роботи балетмейстера з музичним матеріалом.
25. Схарактеризувати композиційну побудову сюжетного хореографічного номеру.
26. Проаналізувати прийоми збереження фольклорно – етнографічного хореографічного матеріалу при постановці хореографічного номеру.
27. Висвітлити значення та виховні завдання репертуару дитячого хореографічного колективу.
28. Проаналізувати використання акробатичних елементів при постановці номеру сучасної хореографії.
29. Схарактеризувати методику проведення постановочної роботи в хореографічному колективі.
30. Висвітлити етапи роботи балетмейстера над постановкою хореографічної композиції.

Практичні завдання:

Демонстрація самостійної постановки хореографічного номеру різних видів хореографії малої форми (1-5 виконавців).

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Композиція та постановка танцю»

III курс

Разом: 105 год. : лекції – 12 год., практичні – 40 год., підсумковий контроль – 4 год., самостійна робота – 49 год.

V сем. : лекції – 6 год., практичні – 24 год., підсумковий контроль – 2 год., самостійна робота – 28 год.

VI сем. : лекції – 6 год., практичні – 16 год., підсумковий контроль – 2 год., самостійна робота – 21 год.

Назва модуля	Місце хореографічного тексту в композиційному плані хореографічної постановки						Хореографічний образ у драматургічному розвитку хореографічного			
Кількість годин	2(лекція)	2(лекція)	2(лекція)	8(практ.)	8(практ.)	8(практ.)	2(лекція)	4(лекція)	8(практ.)	8(практ.)
Теми занять	Взаємозв'язок хореографічного тексту з музикою	Герої танцювального номеру та хореографічні образи	Закони композиції. Принципи композиційної побудови	Основні етапи роботи над створенням танцювального номеру	Композиційний план постановки хореографічного номеру	Постановка номеру класичної хореографії	Лексика танцювального номеру	Хореографічний образ у хореографічному номері	Сюжетна та безсюжетна хореографія	Постановка номеру малої форми сучасної хореографії
Самостійна робота	Карта самостійної роботи студента									
Види поточного контролю						МКР 1				МКР 2
Підсумковий контроль							Екзамен			

8. Рекомендовані джерела

Базова:

1. Бернадська Д.П. Феномен синтезу мистецтв в сучасній українській сценічній хореографії: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.001 / КНМА ім. П.І. Чайковського. – К., 2015
2. Білаш П.Н. Балетмейстерське мистецтво і становлення української хореографії у контексті розвитку європейської художньої культури 10–30 років XX ст.: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / ДА КККиМ. – К., 2018
3. Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. - Кіровоград, 2018
4. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручн. - 2-е вид. - Київ : Альтерпрес, 2015
5. Шалапа С.В. Методика роботи з хореографічним колективом : підручник. – Ч.І. – К. : НАКККиМ, 2017

Додаткова:

1. Погребняк М.М. Біля витоків вітчизняної школи модерну в хореографії. К.: Вісник КНУКиМ, 2018
2. Шариков Д. І. Теорія, історія та практика сучасної хореографії.[Генезис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, види.]: Монографія / Шариков Д. І. – К.: КиМУ, 2017
3. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії: наук.-попул. ви-ня / Шариков Д.І. К.: Видавець Карпенко В.М., 2017